

Asia: VN/5386/2020

Lausuntopyyntö ehdotuksesta tiedon hyödyntämisen ja avaamisen strategiseksi tavoitteiksi

Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen strategiset tavoitteet

Ovatko strategiset tavoitteet kokonaisuutena realistisia ja ovatko ne vaikuttavia?

Geologian tutkimuskeskus (GTK) näkee tiedon hyödyntämisen ja avaamisen oleellisena menestystekijänä sekä kansainvälisen kilpailukyvyyn että julkisen toiminnan tuottavuuden näkökulmasta.

GTK:n oma strategiatyö ja roolillinen tarkastelu mm. tietotoimijana ovat vahvasti alleviivanneet tarvetta pysyä ajassa kiinni yhä nopeammin muuttuvassa toimintaympäristössä. Avoimuus ja ekosysteemiajattelu ovat oleellisia elementtejä kilpailukyvyyn ja lisäarvon tuottamisen varmistamisessa.

Ehdotus tiedon hyödyntämisen ja avaamisen strategiseksi tavoitteiksi on osoitus kiitettävästä panostuksesta erittäin oleelliseen asiaan ja näkökulmaan. Esille nostetut ehdotukset tavoitteiksi ovat hyvin kattavat ja monipuoliset. Vahvuus näyttäytyy samalla kuitenkin myös potentiaalisena riskinä. Tavoitteita ja alatavoitteita on paljon. GTK suosittelee tavoitteiden rajaamista siten, että Valtiovarainministeriö valitsee 2-3 kärkitavoitetta ja varmistaa niissä onnistumisen tarpeeksi kunnianhimoisella tavoiteasetannalla ja resursoinnilla.

Toimintakulttuurin osuus ja merkitys on oleellinen osa Suomen onnistumista tiedon hyödyntämisessä ja avaamisessa. Uudenlaiset taloudelliset mallit, jotka rakentuvat yhteiseen hyötyyn ja tiedon omistajuusajatuksen evoluutioon, ovat vahvassa nousussa. Tiedolla liitytään myös moniin kansainvälisiin tietoaalustoihin, jolloin laatukriteerit korostuvat. Tietoa suojataan ja jätetään usein jakamatta tottumuksen, epävarmuuden tai korostuneen riskiajattelun vuoksi. Tätä taustaa vasten olisi hyvä, että Valtiovarainministeriö miettisi tapoja joilla aidosti rohkaistaan tiedon jakamiseen ja tulosohjauksen kehittämistä niin, ettei valtionhallinnon toimijoita mitattaisi puhtaasti tiedon lisäarvon tuottamisesta suoraan omalle organisaatiolle.

Tutkimuslaitoksena GTK pitää tärkeänä, että Valtiovarainministeriön tavoiteasetanta huomioi tiedon käytön eri perusrakenteet. Tieteellinen tutkimustieto, liiketoimintatyyppiseen toimintaan liittyvä tieto, yhteiskunnan perustoimintoihin liittyvä tieto tai vaikkapa yhteiskunnan huoltovarmuuteen ja turvallisuuteen liittyvä tieto vaativat erilaisia lähestymistapoja. Samaan aikaan GTK pitää erittäin tervetulleena sektorien ja eri toimijoiden raja-aitojen haastamista. Tiedon suurin jalostusarvo syntyy

leikkauspisteissä, rajapinnoilla ja ennakoimattomissa törmäytyksissä. Teeman 2 mukaan asiakkaiden tarpeet ja asiakaslähtöisyyden parantaminen ovat tiedon hyödyntämisen ja avaamisen lähtökohta. Kuitenkin asiakkaiden ja muiden sidosryhmien tarpeet vaativat myös toimialalle spesifejä palveluratkaisuja ja niiden kehittämiseen täytyy resursoida.

Suomella on hyvät lähtöasetelmat kansainvälisessä kontekstissa ja vertailussa pärjäämiseen, mutta kilpailu kovenee ja kehitys on nopeaa. GTK nostaa kansallisen geotietokokonaisuuden esimerkkinä kansallisesta tieto-omaisuudesta, joka tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden pilotointiin, kehittämiseen ja hyödyntämiseen nostamiseen. GTK valmistelee laajaa geotietokokonaisuuden kehittämishanketta, vahvoin linkityksin Digital Finland visioon ja ekosysteemin ekosysteemin luomiseen. GTK keskustelee mielellään mahdollisuuksista tehdä yhteistyötä ja toimia pilottina mahdollisen kehittämisen saralla.

Teema 1: Ohjaus, koordinaatio ja yhteistyö

Ovatko teeman 1 tavoitteet realistisia ja toimeenpantavissa organisaatiosi näkökulmasta?

-

Teema 2: Strategia ja toiminta

Ovatko teeman 2 tavoitteet realistisia ja toimeenpantavissa organisaatiosi näkökulmasta?

-

Teema 3: Tiedon hallinta

Ovatko teeman 3 tavoitteet realistisia ja toimeenpantavissa organisaatiosi näkökulmasta?

-

Teema 4: Mahdollistajat

Ovatko teeman 4 tavoitteet realistisia ja toimeenpantavissa organisaatiosi näkökulmasta?

-

Sääskilahti Terhi
Geologian tutkimuskeskus